

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No. — 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 21 Şubat. 1929

Sayı: 117

ÖZ DİLİMİZ İÇİN

Bu hafta içinde Ankarada Dil Derneği, yurdumuzun öbür işedinen adamlarının birleşmesiyle pek değerli bir toplantı yaptılar. Bu toplantıya başlık eden değerli Başvekilimiz İsmet paşa Hz. öz dilimizin en emiz ve erişkin bir dil olabilmesi için düşünülen tutamları birer birer anlattılar. Türk dilinde yeni bir gün açacak olan bu yüksek sözlerle « Hayat » ın ilk yaprğını süslüyoruz:

Ünlü efendiler,

Türkçemizin söz kitabı bizim çok yüzlükte beri sezdiğimiz bir eksiktir. En nihayet bu eksik te tamamlanma için Cümhuriyet yaşayışına kavışmayı beklemiştir. Acı ile anmalıyız ki şimdiye kadar dilimiz sınırları açık bir yurt kalmıştır. Bu yurdun içine girmek suçsuz bir dalış idi. Daha fena ve acılı olan, vatan çocuklarının bu almayı kendilerinin arayıp özlenesidir. Bir dilin sınırı söz kitabıyla çevrilip çerçevelenir. Yuce tolanmanız dilimizin sınırını çizmek, onu zorlanmaktan korumak içi kurulmuştur. Toplanmamızın öyleşmesine başlamadan evel siz öz olarak isteklerimizin an çizgilerini saymak isterim.

Türkçeni sözkitabı medenî bir milletin umumî yaşayışındaki bütün sözler derlemekle kalmayacaktır. Ası değerli olan nokta ekim yaşayışın bütün isteklerini düzeltip doyurmasıdır. Bunun içindir ki Diderneğimizin tutumu pek doğru ve vuruşlu olarak büyük bir eşkin dilin büyük bir söz kitabındaki bütün sözleri diyelim ki bütün anlatışları Türkçeye geçirmek tutumunu bulmağa yönelmiştir. Bununla biz iki işlemeyi birden ağlamış oluyoruz:

Birincileyi daha ilk kurumda dilimizi engirbir düze genişlet-

miş, ikincileyin medenî bütün anlatışlara tam denk gelecek sözleri dilimizde durgulamış olacağız. Daima aynı anlatışa karşılık olacak sözler ilk önden bize alışılmamış bir işleti verse de pek az zaman sonra tadımıza uygun hele durgulu olması ile yeden oynamaz birer yüz alacaklardır. Sözkitabı birleştirmesinde Dil derneği (istilah) dediğimiz ayırım sözlerini çeşit gideklerin işedinenleri yardımıyla varılmağı hem saygılı hem yakışık alır bir gidiş saydı.

Düşünölsün: Vuruşlu olduğuna sarsı gösterilmez her yuce bilginin işedinenlerini dileklerini dışardakilerden daha iyi sezebilirler. Hele onların bilgi benliklerinin ince duyguları hem anlatışa, hem söyleyişe tatlı gelen uyguyu daha iyi seçebilirler. Biz işedinenlerimizin öğretme yorgularını kendi öz yaşayışlarının ve Devlet düzenindeki duraklarının gereklerini tartabiliriz. Fakat Dernekte çalışan her arkadaş aynı bulunmadadır. Dilimizin varlığını korumak sevgisi, işte yalnız bu işettidir ki sinirlerimize güç, çalışmamıza zevk verecektir.

Efendiler, bundan sonra sizin bakışınızı pek değerli olan öbür noktaya çekmek isterim: Sözkitabının varlanması nihayet bir yılda bitirilmek gerektir. Bu ge-

rek üzerinde ne kadar kalınsam azdır. Türk dilinin sözlerine şimdiye kadar alışıldan başka biçimde yüzverirken eğer anlatışları biran evel durgulamazsak dilimiz çok tehlikelere açık bırakılmış olacaktır. Yazılışı Türk harflerine uymayan bir çok sözleri bırakmak eziminde kalan isteki kendi ekimine ve tadına göre söz bulmağa veya yaratmağa hak kazanmış oluyor. Bu bulunumun sürekliliği az zamanda dilimizi eskisinden başka yönlerden ayrıca dalış ve kaplayışa açık bırakmış olacaktır.

Eski şark sözlerinin kaplayışından kurtulmadan yeni Garp sözlerinin düşüncesiz ve ölçsüz dalışına uğrayacağız. Bununla Türk dili, Türk ekimlilerinin çevresinde yabancı ağlar içinbe boğulmuş oturuş ile kısır kalmış tohum benekleriue dönecektir.

Bu yayışlarımla sakınılacak köşelere işaret koyduktan başka kitabımıza çabuk varlık verilmesindeki değimi kabaıntı ile göstermiş oluyorum. Şimdi yüksek toplanmanın söyleşmesini açacağım. Bir yıl içinde söz kitabımızı her halde varlayacak ölçüleri ve tutumları bulmak başlıca isteğimiz olacaktır.

